

תיאורית טורינו אודות הסובייקט של האסכולה ז'אק אלן מילר

הרצאה בועידה המדעית הראשונה של האסכולה הלאקאניאנית לפסיכואנליזה (בהיווצרות), ב- 21 למאי 2000, בה הנושא היה: "הפתולוגיות של חוקים ונורמות".

בכוונתי לעשות שלושה דברים במהלך הרצאה זו: לתרום לחשיבת האסכולה בנושא של "הכנס המדעי" הראשון שלנו; להציע נושא לכנס השני, אשר לגביו החלטנו אמש שייערך בשנה הבאה ברומא; ולבסוף לקדם את התנועה של האסכולה הנמצאת בתהליכי הקמה למען יצירתה- יצירתה על-ידי ה-WAP. שלוש המשימות נראות כחסרות קשר ביניהן. אך אין זה כך. ישנה תנועה אחת העוברת דרכן ומתפלגת בתוכן. אסכולה אחת (One

School) בתהליכי הקמה מהווה יחידה דינמית. כל הפעולות מתואמות בהתקדמות התהליך הקולקטיבי המוביל ליצירתה. הכנס הוא עצמו רגע של תהליך זה.

המיסוד האפקטיבי של האסכולה הלאקאניאנית באיטליה אינו ענין ביורוקרטי אשר מיועד להיות מוסד רבאמצעות קבוצה קטנה של אנשים הנאספים בצד, כשיחה קלה פרטית של מנהלים. המיסוד נכנס לתורתהליך של היווצרות אשר רעיונו המהותי כרוך בכך שהוא מתקיים 'תחת שמייים פתוחים', משום שהוא חייב לעבור תהליך של סובייקטיביזציה, על ידי הקהילה, אשר יכולה רק לכונן את עצמה, בעצם התנועה של סובייקטיביזציה זו.

האסכולה אינה יכולה להתהוות אלא רק בסופו של תהליך זה. האסכולה מתהווה לבסוף בצורה האובייקטיבית של סובייקט משפטי חדש, חברה שלא למטרות רווח המוסדרת באמצעות תקנונה והקודקס האזרחי. אך האסכולה מגיעה לכדי התהוות הרבה לפני, וממשיכה הרבה אחרי, מעבר לייסוד החוקי שלה בצורות שונות. היא מתממשת לכל אורך התהליך של ייסודה תחת הצורה של "אקטים שלהאסכולה", ויצירתה האפקטיבית כקהילייה נמשכת הרבה מעבר ליסודות המשפטיים שלה.

האסכולה האיטלקית אינה קיימת עדיין מנקודת מבט משפטית. מנקודת מבט סובייקטיבית, היא אכן קיימת, ואנו מתכנסים תחת המסמן שלה. מהו הסטטוס של האסכולה בטרם הפיכתה לסובייקט משפטי? היא אחוזה בתוך איווי, היא באה לכדי הווייה בצורה של איווי בטרם הגעתה למימוש בצורה של סובייקט משפטי. זהו מה שנדרש לתחם. היא אינה קיימת רק בצורה של איווי מופשט או מעורפל, היא מתקיימת זהמכבר, בצורה של אירועי אסכולה, כלומר, שיחות, פגישות, כנסים כגון אלה, פרסומים, צורות מגוונות של מסירה ומחקר, ובהיבור מחודש לישויות אשר מתקיימות כבר. וישנם גם האקטים של האסכולה, אשר החשוב ביניהם הינו קציבת הזמן הלוגי של הקהילייה הבאה לכדי התהוות.

על מנת לקצוב את הזמן הלוגי של האסכולה, נדרש למקם, לאתר, את הפוזיציה המדוייקת בכל רגע, בתהליך היווצרותה ביחס לקורדינטות הבסיסיות המכריעות לגביה. זה עשוי להישמע מופשט, אך אין זה כך. ערכנו איתור זה אתמול בערב בשיחה ובמהלך המליאה. זהו מה שברצוני להמשיך כעת.

אני אמסור לכם היום תיאוריה של האסכולה. מעולם לא הצגתי זאת קודם לכן. היה לי רגע של מבט, אמר, ורגע של הסקה שהתרחש הבוקר כשהתעוררתי, ולמעשה סיימתי את הטיטה של הערות אלו לפני כשעה, בטרם השתתפתי בתערוכה של הרוזנת של קסטיליונה. אם החלום של הלילה תומך במבחן של הצגת הדברים בפניכם, אפרסם את הרצאתי "תיאורית טורינו" - "תיאורית טורינו אודות הסובייקט שלהאסכולה".

הידיעה היכן מצויה האסכולה, איתור מצבה, אין זה ענין של תרגול מהורהר, ידיעה זו אינה מורכבתמהתבוננות בעובדות אובייקטיביות, למעשה, הידע אודותיו אני מדבר נמסר לקהילייה של האסכולה בהיווצרות, ובאופן זה תורם לעצם הרכבת קהילייה זו, אשר לאחר מכן מקבלת את הצורה של יישות משפטית.

המסירה של ידע זה, כייצור של אקטים של האסכולה, יש לו את האפקטים של השתנות, מודיפיקציה, ש
ל הסובייקט במהלך מימושה. תכונה זו מאפשרת את הסמכתה, כפירוש. יש לפרש את חיי האסכולה. חי
יה הינם ברי פירוש. הם ברי פירוש אנליטי. זוהי התזה עליה ברצוני להגן. תזה זו עדיין לא הובנה כל צרכ
ה.

אני אומר זאת עם קורטוב של רוע (צחוק). איני כועס על איש, לא יותר מאשר על עצמי. אני הסתובבתי
סביב לתזה זו, עתה אציגה בפניכם.

מה שהינו "לוגיקה קולקטיבית", לא הובן דיו. זהו מונח של לאקאן, אשר אריק לורן היה הראשון להשיב
למעגל שימושנו לפני שנים אחדות. עם זאת מה פרויד אומר בכתבתו אודות פסיכולוגיה ההמונית? לאקאן
אשר רצה לתרגם כותרת זו כ"פסיכולוגיה הקבוצות והאנליזה של האגו" מסכם את התכנים
במשפט: "הקולקטיב הינו לא-כלום - הקולקטיב הינו לא-כלום מלבד הסובייקט של האינדודואל". מה
הכוונה בכך? מהו הדבר שפרויד מבקש להראות?

(1) ההתנסות האנליטית הינה התנסות קולקטיבית עבור שניים; פסיכואנליזה אינה מתוחמת לחדר
העבודה של האנליטיקאי, ההתנסות מאפשרת לנו לתפוס את המוטיב של פסיכולוגיה הקבוצות, ושל
תצורות קולקטיביות.

(2) התפקודים והתופעות הנגלות ברמה של הקולקטיב הינם זהים לתפקודים הנגלים ולתופעות
הנחשפות באמצעות הטיפול. במונחיו של פרויד, אלו הינם, תפקודי האגו, זה של אידיאל האני,
והתופעה של ההזדהות. אני מתמצת, אני מצביע על כיוון.

(3) הגדרה חדשה של הקולקטיב כדקלמן: הקולקטיב מורכב מריבוי של אינדודואלים הנוטלים אותו
אובייקט כאידאל האני. אותו אידיאל של האני מושם במצב של מכנה משותף של אני של מספר
אינדודואלים. פרויד מביא סכמה אודות הנושא, המשוחזרת בנקודות רבות על-ידי לאקאן בסמינר שלו.
(4) הקולקטיב, תצורות הקולקטיב, קבוצות, כמו גם האסכולה, ניתנות לאנליזה, כריבוי של יחסי אינדודואל
לים לאחד (One) של אידיאל של האני. מנקודת מבט פרוידיאנית, ההוויה של הקולקטיב אינהאלא הכפל
ה של יחס אינדודואלי.

(5) ההופעה של תופעות המון, כמו זו של התקהלות ההמון אליה מתייחס פרויד בעקבות גוסטב לה-
בון, מניחה מספר ניכר של אנשים, התאספות של מספר ניכר של אנשים המצויים בסיטואציה זהה. אך ס
ממנה מסתיר יותר מאשר מבטא את המבנה של תופעות אלו, הוא גורם למבנה לא להיות מובחן. דיסצי
פלינות מסוימות ביסוס עצמן ברמה של תופעות המון ככאלה; מנקודת מבט פסיכואנליטית, המבנה של
הקולקטיב מתהווה ברמה של היחס של הסובייקט לאידיאל.

(6) פרויד המשיך בדרך זו לקראת אנליזה של הקולקטיב. זוהי אנליזה במובן שהוא חילק את הקולקטיב
לריבוי של יחסים יחידניים.

זה פרוידיאני. זוהי קריאתו של לאקאן את הטקסט הפרוידיאני. האינדודואל אינו הסובייקטיבי. הסובייק
טאינו האינדודואל, אינו ברמה של האינדודואל. מה שהינו אינדודואל, הינו הגוף, הינו האני. אפקט-
הסובייקט המיוצר באמצעות האינדודואל ומפריע לתפקודיו, מהובר עם האחר (Other), עם האחרהגד
ול. זהו אשר מכונה הקולקטיב או חברה (social).

כך, במובן של לאקאן ההעברה איננה כלל תופעה אינדודואלית. העברה המונית, כפי שניתן לראות מי
דיום, מתקבלת אם כן על הדעת בצורה מושלמת: זוהי העברה מוכפלת, הנגרמת למספר גדול של סוביי
קטים, באמצעות אותו האובייקט, הנתמך באותו סובייקט מונח לידע, הבאה לכדי ביטוי ברגשותשליילי
ם, כמו גם ברגשות חיוביים, והינה מרכיב מכונן של הקבוצה.

במידה ועיקריים אלו מבוססים דיים, כאלף בית, אנו יכולים לעבור לפרקטיקה של האסכולה.
המקום של האידיאל בקבוצה הינו מקום של אמירה. משם שתי אופנויות מובחנות של אמירה עולות על
הדעת, מבחינה מעשית. אני מפשט את העניין למען המטרה.

ישנו שיח הנפלט ממקום האידיאל, המורכב מההגדרה של אנחנו והם. ההבדל בין חברים לאויבים זכה ל
התייחסות מצידו של קרל שמידט, אשר ידע משהו אודותיו, כעצם הבסיס של הישות הפוליטית. מהמקו

משל האידיאל, כל השיח מבוסס על פי ההנגדה של חברים/אויבים, המבטן את הנגדה, ומעצימה באמצעות אותו ניכור סובייקטיבי באידיאל.

שיח הופכי יכול להיפלט מהמקום של האידיאל, אשר מורכב מאמירה של פרשנויות. לפרש את הקבוצה, הינו לפרקה, ולשלוח כל אחד מחברי הקהילה לבדידותו, לבדידות של יחסו לאידיאל. השיח הראשון הינו שיח המוני הנסמך על השאות, סוגסטיית, ואם לומר את האמת, כמות קטנה שלא ניתנת להשמטה של השאה תמיד נותרת. השיח השני הינו אינטרפרטטיבי, ואנטי-מוני. שיח זה מהווה אנליזה של ההשאה קבוצתית.

אמרתי שנעבור לפרקטיקה. הבה נראה מה לאקאן אומר ברגע בו הוא מייסד את האסכולה ב-1964, את האסכולה הפרוידיאנית, זו של פריז, אשר ממנה ממשיכה האסכולה שלנו, האסכולה האיטלקית שבהיווצרות.

כיצד לאקאן נע קדימה כמייסד של תצורה קולקטיבית? באותו רגע כאשר הוא מביא להגחת האסכולה מתוך השיח שלו, האסכולה כפיקציה של השפה, כשהוא מולידה מתוך השיח שלו, תוך כדי פנייתו אליה בפעם הראשונה, הוא ניגש ואומר, "לבד כפי שתמיד הייתי ביחסי לסיבה האנאליטית".

במילים אחרות, הוא מתקדם בבדידות של סובייקט, ביחס לסיבה עליה יש להגן, ואותה יש לקדם. הוא מקדם ומציג עצמו, לא כסובייקט המציע עצמו כאידיאל, אלא כסובייקט אשר יש לו יחס לאידיאל, כפי שיש לאחרים אותם הוא הזמין להצטרף אליו, לאסכולה שלו. אין זה ביטול של האידיאל. אין ביטול של האידיאל באסכולה. במידה והיה ביטול של הפונקציה של האידיאל, לא היתה מתקיימת קהילייה של האסכולה. אין איפוס של האידיאל, אך יש החזרה מצד לאקאן של כל אחד לבדידותו כסובייקט, ליחס שיש לכל אחד עם המסמן-אדון של האידיאל, אשר תחתיו כל אחד ממקם עצמו. באותו רגע ממש בו לאקאן מכונן תצורה קולקטיבית, מילותיו הראשונות נאמרות על-מנת ליצור דיסוציזיה, פירוק, ולהביא לקידמה את הבדידות הסובייקטיבית, מכיון שכאשר מדברים על האסכולה מדובר בתצורה קולקטיבית אשר אינה מנסה לגרום להיעלמותה של הבדידות הסובייקטיבית אלא שבסופו של דבר זהו ההיפך מכך, האסכולה מבססת עצמה על בדידות זו, מפגינה אותה, ומגלה אותה. זהו הפרדוקס של האסכולה. המילה הראשונה אותה נושא לאקאן בפני האסכולה שלו, ברגע התחברות עמיתיו לאסכולה, הינה פירוש. הפירוש נעשה על מנת לפרק את הסובייקט מן המסמן-אדון, ובאותו זמן את הסובייקט וההתענגות הכרוכה ביחסו של הסובייקט למסמן-אדון.

תיווצר הסכמה ללא ספק לגבי התוקף של הפרקטיקה של הפירוש ברובד של הקבוצה, עתה משהראיתישהיתה זו הפרקטיקה של לאקאן, וייראה שפרקטיקה זו הייתה עקבית. ההצמדה ל-IPA של המסמן 'SAMCDA' - "Society of mutual assistance" - "the analytic discourse against the assistance" ("החברה לעזרההדדית כנגד השיח האנאליטי"), נותרה בלתי ניתנת לשכחה עבור הפוסט-

לאקניאנים המאכלסים חברה זומאז. מה היה זה מלבד להשליך לעברם פירוש? כאשר לאקאן התייחס לעצם המבנה של ה-IPA, ולסטייתו, מהאיווי של פרויד, מה היה זה אלא אם לא לפרש? וכו'.

מימד זה של הפרקטיקה של הפרשנות יכול להתקבל, אך הטענה שקהילייה יכולה להתבסס על מימד זה, יוטל בה ספק. פירוש, מכל מקום הינו העקרון של קשר חברתי, זהו הקשר הקרוי אנליזה. האסכולה אינהאלא המאמץ למתוח את השימות של עקרון הקשר האנאליטי לתצורה קולקטיבית גדולה יותר. אף לפרשנות תמיד יש אפקט מפרק. באם כל אחד נשלח חזרה לבדידותו, מופרד מהמסמן-

אדון, כיצדקהילייה, כיצד קהילייה תחזיק, תשא, עצמה? זהו הפרדוקס של האסכולה, וההימור שלה- המ ניח למעשהשקהילייה הינה אפשרית בין סובייקטים המכירים את טבעם של הסמבלנטים, ואשר עבורם האידיאל,הזהה לכל, אינו יותר מאשר סיבה, אשר כל אחד מחבריה מתנסה בה, ברמה של בדידותו הסובייקטיבית,כבחירה סובייקטיבית, של בחירה מנוכרת שלו עצמו, ניתן לומר אפילו כפויה, הכרוכה באובדן.

מה שכונה על-ידי לאקאן האסכולה, הינו תצורה קולקטיבית, אשר בה בעיקרון, כל אחד ואחד מחבריה יודע זאת. הוא אינו יודע זאת על פי התבנית אשר אותה פיתחתי היום, אך הוא יודע משהו אודותיה ככל אשר הוא עובר אנליזה, עורך אנליזה לעצמו, וקונספטואלית, כל אחד מחברי האסכולה תופס מה האנליזה מלמדת. היא מלמדת שכל אחד הינו לבד-לבד עם האחר (Other) של המסמן, לבד עם הפנטזמה שלו, עם "רגל אחת הנטועה באחר הגדול", לבד עם התענגותו, אקסטימטי.

האסכולה הינה תצורה קולקטיבית בה הטבע האמיתי של הקולקטיבי ידוע. זו אינה קולקטיביות ללאיד יאל, אלא קולקטיביות היודעת מה האידיאל הינו, ומהי בדידות סובייקטיבית. האסכולה הינה חיבור שלב דידיוי סובייקטיביות, וזוהי בעצם, המשמעות של הנוסחה שלנו: אחד, אחד. אם יורשה לי לשאול מן הכותרת של עבודה סוציולוגית אמריקאית אשר זכתה לשעת תהילה, בהכלאה עם הכותרת של נובלהמפו רסמת של Carson McCullers, הייתי אומר: "האסכולה הינה התקהלות (crowd) בודדת".

החיבור של בדידיוי מניח את העוד-אחד, (one-more). האם זהו איזה-אחד, (some-One)? זוהי ראשיתלכל הסיבה הפרוידיאנית, על פי הנוסחה אותה אנו חבים ללאקאן. פרויד עצמו, ותלמידיו, דיברו על הסיבה. הסיבה הפרוידיאנית, הינה מסמן טהור, המנסה לשיים את היחס שהיה לפרויד לאידיאל זה אותו הוא כינה הסיבה, (Cause), ושאותה הוא חלק עם תלמידיו.

למלך הנרי ה-IV מיוחס המשפט הבא שנאמר במהלך קרב: "התלכדו תחת פלומתי הלבנה". השם של לאקאן הפך לפלומה מלכדת. לאקאן הפך לסמל, למסמן-אדון, המסמן החי של יחס חדש לפסיכואנליזה כך שהצהרות כגון: "אני עם לאקאן" או "אני לא עם לאקאן", "אני נגד לאקאן", "אני שונא את לאקאן", שימשו מספר סובייקטים כנקודות ייחוס על-מנת למקם את עמדתם בפסיכואנליזה, ולהבעת כוחות אקטיביים ריאליים בפסיכואנליזה. "לא חפצתי בכך", אומר לאקאן, "חפצתי בכך רק על מנת לאפשר לכוחות אלו לחלוף". אנו יכולים לומר שהיתה זו בחירה עבורו, אך היתה זו בחירה כפויה, כפי שבחירות ממשיות הינן. הוא הפך לפלומתו שלו. האם זהו דבר שניתן לרצותו? זהו, במידת מה, מצב ביש, מזל רע, מכת גורל, ייעוד: או שהיחיד נותן לעצמו להירמס, או שהוא נושא את הנטל הכבד. אלו אינם רק מסמנים אידיאליים הנתונים למשחק. זהו גם יחסו של הסובייקט-פרויד לאובייקט-הסיבה, האיווי חסר התקדים עימו הוא ידע כיצד לעורר סובייקטים אחרים, ואשר הפך לאובייקט של מסירה. זוהי גם הפנטזמה של פרויד, התענגותו. האיווי של פרויד, כמו גם כל איווי, אשר אינו נתמך אלא באמצעות הפנטזמה, זהו אינו איווי טהור. "הסיבה הפרוידיאנית" הינה מסמן אידיאלי, הנתון להיותו ממוקם כמכנה משותף על-ידי קהיליה, אך הוא היה מושרש לא פחות בבדידותו של פרויד, ובאוטו-אירוטיות שלו.

הפער הקיים בין הסיבה של האיווי של פרויד, והסיבה הפרוידיאנית כשלעצמה, פורש על ידי לאקאן אשר נתן לו לשקוע, והצרינו. הוא עשה לוגיקציה לאיווי של פרויד על מנת להפרידו מן הפרטיקולריות שלו, לעוקרו מן השורש מן הפנטזמה האבהית, לחלץ ממנו את התבנית המכונה האיווי של האנאליטיקאי.

האיווי, למרות זאת, אינו איווי טהור. זהו האיווי להפריד את הסובייקט מסממני-האדון אשר מצידם גורמים לו לקולקטיביזציה, לבודד את נבדלותו המוחלטת, להגדיר את בדידותו הסובייקטיבית, וגם את האובייקט של ההתענגות העודפת הנושא עצמו בריק זה וממלא אותו בו בזמן. זהו האיווי של לאקאן. האסכולה הינה פועל יוצא של איווי זה.

קהיליה נבעה מאיווי של פרויד. קהיליה זו קיבלה את התבנית של חברה, החברה האנאליטית, אשר עברה סלע-האם הינו הלהקה הפראית המתואר ב"טוטם וטאבו". הלהקה הפראית מקושר לאב שהינו מסמן חי, ממנו נובעים, לאחר מותו, הכינון של אחוות, אגודת, האחים, של עלית של אחים, מאפיה במילה אחת, סביב קברו. הכל מצביע על כך שאיווי של פרויד נשמר בלוגיקה האדיפלית, בה הקיום של האוניברסאלי נשמר באמצעות אנטינומיה עם האחד-שאינו-כמו-כל-היתר. מתוך עובדה זו, היחס שיש לאישה לאיווי נותר אטום עבורו.

האיווי של לאקאן הגיע אל מעבר לאדיפוס, וממנו נבעה לא חברה אנליטית, אלא אסכולה. באסכולה אין, לכל הפחות בעקרון, יוצא מן הכלל אחד, יוצא מן הכלל מבודד, סוליטרי, ואנטינומי לקבוצה, כפי שהנוסחה האדיפאלית דורשת. אין יוצא מן הכלל, אלא קבוצה, או אפילו סדרה של יוצאים מן הכלל, של בדידות הבלתי ניתנת להשוואה זו לזו, אני מתכוון לסובייקטים מובנים כבדידות, ברצוני לומר כסובייקטים שסועים, מהודקים למסמני-אדון מאוכלסים באקסטימיות של התענגות עודפת פרטיקולרית לכל אחד. במסגרת העבודה של האסכולה, כל אחת מבדידות אלו מטופלת כיוצאת מן הכלל והן אינן ניתנות לאיגוד.

במובן זה, האסכולה הינה קבוצה אינקונסיסטנטית מבחינה לוגית. היא מהווה קבוצה ראסליינית, כזו של קטלוגים אשר אינם מכילים את עצמם, קבוצה שאין בה את האוניברסאלי, "חוץ לאוניברסאלי", היכן ש: "עבור כל x" אינו חל עליה. זהו לא-הכל, אין זאת אומרת שהוא לא-שלם, שתמיד יחסר בו איזשהו חלק, כפי שרגילים בדרך כלל להבין זאת. זהו לא-הכל במובן של אינקונסיסטנטיות לוגית ואשר, מציג עצמו בצורה של סדרה בה חוק ההיווצרות חסר. זה גם מסיבה של מבנה, שהתנועה הלאקאניונית מציגה עצמה בצורה מפוזרת במהותה; ה-WAP עצמו אינו אלא אחד-מני-אחרים.

אין בנמצא כל האסכולה. האסכולה הינה קבוצה אנטי-טוטליטרית פר אקסלנס, נשלטת, באמצעות הפונקציה אותה הזכיר אריק לורן אמש של ה-S של האחר הגדול השסוע. מכאן נובעת, באופן פרדוקסלי, האמירה היחידה המסוגלת לבצע קולקטיביזציה של האסכולה, זו הטוענת שאינה מהווה כוליות. מכאן נובע בהמשך שייסוד אסכולה מייצר בדידות אל תוך קהילית האסכולה, ואין זאת אלא יצירת הסובייקטיביזציה שלה.

מה משמעות "סובייקטיביזציה של האסכולה"?

במובן הראשון הכוונה הינה: עבור כל אחד, אחד אחד, אימוץ האסכולה כמסמן אידיאלי. אך זה מרמז שכל אחד אומד את הפער בין הסיבה הפרטיקולרית לאיווי לבין הסיבה הפרוידיאנית כמסמן אידיאלי. כלומר לא לחקות, אלא לחזור על פירוש של לאקאן עם אחריות ועם מעורבות של היחיד. שנית לעשות סובייקטיביזציה של האסכולה משמעותו עבור כל אחד: להיות חבר של האסכולה בבדידות של יחסו לאסכולה.

אך שלישיית בכדי לכונן את הקהיליה על היחיד אין אלא לעשות מן האסכולה סובייקט, סובייקט שסוע. זוהי התזה אותה אני מציע כתזה הטורנינית: האסכולה הינה סובייקט. די בתנאי זה לבדו שהאסכולה תהא זכאית לשמה, שתהא ראויה למאמץ. היא אינה ראויה לו כאוסף של חוקים, טובין, כנסים-אשר כמובן חייבים להיות בה. אסכולה אינה זכאית להיווסד, שנצטרף אליה, אלא בתנאי שהיא תהא סובייקט לכל דבר.

מה הכוונה בכך "שהאסכולה הינה סובייקט"?

סובייקט אינו סובסטנט קולקטיבי. "אכול אותי", "זהו גופי, זהו דמי", רק אחד (One) יכל לומר זאת, וזה לא היה סובייקט, אלא אל. היחיד צריך לדעת מהו סובייקט במידה והוא קרא את לאקאן. שוב המושג חייב לעבור אסימילציה. עד לאחר צהריים זה, היסטתי לומר: "האסכולה הינה סובייקט". החילותי לומר, אך בבדידות, מחביא זאת במעקפי משפטי, בכדי לראות אם אבנים עומדות להידות בכיווני, ואם אתרגל לומר זאת, לחשוב זאת. אני מצהיר על כך היום: האסכולה הינה סובייקט. סובייקט זה נקבע באמצעות המסמנים כשהוא מהווה את האפקט שלהם, משום שזה מהו שקובע את הסובייקט ואף לא דבר אחר. זה מסיבה זו שהאקט של קביעת המסמנים שיקבעו את האסכולה הינו אקט של אחריות מוחלטת, משום שזהו אקט של פירוש, הפועל על הסובייקט באמצעות הטיית הדיבור. זוהי הסיבה אשר בגללה, לאקאן סבר, שהאסכולה נדרשת לאנליטיקאים, אנליטיקאים של האסכולה, אנליטיקאים המסוגלים לערוך אנליזה של האסכולה כסובייקט. האסכולה זקוקה לסטטוס משפטי, יתכן, ללא ספק, אך מעל להכל היא זקוקה לפירושים שלה כסובייקט.

כאשר עדיין נגשתי לנושא של האסכולה כסובייקט, במרס האחרון, שמתני לב לעובדה שלאקאן הציג על כריכת כתב העת של האסכולה שלו, 'Scilicet' (דהיינו) את המשפט הבא, "אתה יכול לדעת מה

האסכולה הפרוידיאנית של פריז חושבת " , ושהוא כך התייחס לאסכולה שלו כסובייקט של חשיבה. זאת אומרת שזו אסכולה החושבת באמצעות חבריה. שימו לב היטב שכתב-העת של לאקאן נוצר, לא מעבודות שיתופיות , אלא מתרומות של יחידים, וזו הקבוצה של התרומות האלה אשר נאספו אחת אחת, שהוא הציג לקהל כאומר: " זהו מה שהאסכולה חושבת".

כאן חיוני להיות הגלייני, כפי שלאקאן עצמו היה, כפי שכל אדם סביר הינו, עד לנקודה מסוימת. האסכולה הינה רגע הרוח האובייקטיבית של הפסיכואנליזה . אם אינך מאמין בזאת, אם ההיפותזה אינה מעניינת אותך , אל תיכנס בשערי האסכולה. לאקאן, ברגע בו הוא הזמין את האסכולה שלו, לבטא עצמה באמצעות הצבעה על " ההצעה מה-9 באוקטובר 1967 לגבי האנליטיקאי של האסכולה", כתב שחייבים להניח שהרוח הפסיכואנליטית נושבת בין החברים של קהילה זו.

אם יום אחד נהיה חייבים ליצור אסכולה באיטליה, אם האסכולה מצויה כבר בינינו, חייבים להניח שהרוח הפסיכואנליטית גם מצויה שם. ניתן לחפוף שזה יהיה טוב יותר, יותר מבריק, יותר מרגש, סנציוני, אך לבסוף אם הבן של האדם (Son of Man) נולד ברפת, מדוע שהרוח של הפסיכואנליזה, לא תהא נושבת בטורינו באחר-צהריים זה?

הרוח? בפסיכואנליזה זהו הוויץ. לדבר על הרוח הפסיכואנליטית זוהי חדות לשון. הרוח הפסיכואנליטית אינה אלא הסובייקט המונח לידע, וזוהי שאלה של ייסוד המקום בו היא רשומה כאפקט. זוהי שאלה של הנחישות המסמנית של האסכולה, של הארגונים הסמליים המורכבים שלה, של תקנוניה, פרסומיה, בעלי האפקט של ייסוד האסכולה כסובייקט מונח לידע. זהו הסובייקט עצמו שאנו מתחקרים ומכוננים, באותה עת בה אנו מתכנסים להצבעה, וכמו אורקל אוספים את תגובותיו, בצורת הבחירה הסודית של כל אחד. לא באמצעות חיפוש יסודי בקרביים של בעלי-חיים, אלא באמצעות דרישה מכל אחד, להניח פתק עם סמל מסוים בתיבת הבחירות. התגובה מייסדת את האסכולה כסובייקט. דמוקרטיה ישירה אינה פרקטיקה אנרכיסטית-כעובדה מעשית לגבי אנרכיסטים תמיד ישנו מנהיג, ציף, של השבט אשר מאוד נוכח שם, והם חייבים ללכת ישר על-פיו- דמוקרטיה ישירה הינה התהליך המסמני החיוני באמצעותו ניתן לעשות סובייקטיביזציה של האסכולה, לעשות ממנה סובייקט המונח לידע, ארוג מבדידותינו, החושב ועונה.

הסובייקט של האסכולה, משמעותו הינה התנסות של פתיחה, חניכה, במובן של ההתנסות האנליטית. האסכולה הינה חוויה מכוננת במידה שהיא פותחת, חונכת, סובייקט חדש מונח לידע, וההיסטוריה שלה הינה מערך של סדרה של תופעות סובייקטיביות הניתנות לאנליזה.

באסכולה, הכל שייך לסדר האנליטי. זוהי אקסיומה , וזהו התנאי על פיו האסכולה תהא מעניינת. כאשר אני משרך את מגפי בתוכה, בעת שאני מוצא עצמי נשאב אליה על ידי השואב לאקאן, אני יכול לומר לכם: זוהי גם אמת של התנסות. בודלר אמר שעם בלזק, אפילו לשוער הבית יש איזושהי גאונות, באסכולה גם אין שום דבר שלא יהא לו מהגאונות הפסיכואנליטית , שאינו לוקח חלק מהרוח של הפסיכואנליזה. אכן זה יכול להיות בצורה של לחימה כנגדה, בהדחקה, בהכחשתה.

אנו מבינים את הקשיים במתן סטטוס משפטי לאסכולה, אשר מבטיח את הממשק של האסכולה עם המדינה. אלו שני משטרים שונים לוגית, הראשון מגיב ללוגיקה של לא-הכל, השני ללוגיקה של האוניברסאלי. ובכן, בין הסובייקטים המגיבים ללוגיקות שונות אין יחס או דיאלוג אפשרי. ישנו דיבור אך הוא אינו דיאלוג, זוהי אי-הבנה.

אמרתי אתמול שהאסכולה חייבת לשמר את אי-עקביותה כדבר הטוב היקר ביותר, כאגלמה שלה. בכך זוהי חברה סודית, שאינה גלויה למדינה, כפי שהאנליטיקאי עצמו אינו קיים בעיני החוק. זו אינה שאלה של חשאיות מכוונת, של קונספירטיביות, אלא של האפקט של המבנה הלוגי של הסובייקט המונח לידע שלה. האסכולה הינה מעצם היותה, מכתב גנוב שאינו ניתן למציאה על-ידי המשטרה, משטרה זו, אשר על-פי היגל, יוצרת את עצם מהות המדינה. כמובן על מנת לתת מקום להתגלות של הסובייקט המונח לידע שלה, האסכולה מהווה חברה חוקית, אך אינה זהה לה.

החברה חייבת לכן להיענות לחוקים, כלומר, להצהרות הישימות עבור כל א. מסימו רקלקטי (Massimo Recalcati) דיבר היטב על חוסר ההומניות של החוק בעבודתו לכנס זה בעמוד 136. החוק הלא הומני הוא כל החוק, החוק באופן מבני הינו לא הומני, משום שהוא מתעלם מן הפרטיקולרי, ובאם ישנם שופטים, זה על מנת לערוך הומניזציה של החוק.

קולגה מאיים עלינו עם אימי החוק, מזכיר לנו שהחוק הינו תקף לכול, ושהפסיכואנליטיקאים אינם חריגים בכך. הוא היה רוצה שהחוק יופעל על מנת לרסן את האני העליון של הקבוצה האנאליטית. האם הוא אינו יודע שהקול האומר " אין חריגים לגבי פסיכואנליטיקאים" הוא ממש קולו של האני העליון? הסופר-אגו, העודף שלו, זדוניותו, האם הם לצידו? קולגה זה מאמין שהוא גילה בנו רצון להרע לו, לגרום לו עוול, רצון קפריזי, שרירותי, אוטוטרטיבי והוא היה רוצה למקמנו תחת העול של שם האב על מנת לתרבתנו, להגן על עצמו מפנינו. זוהי לוגיקה טהורה של אדיפוס: מול האיווי הקפריזי של האם ממנה לכאורה מקור הסופר-אגו, עומד בפני החוק התקף לכל, האפקט המפייס של שם האב. אך אצלנו קאנט מפורש על ידי סאד, ואנו יודעים ששם האב הינו רק מסיכה של הסופר-אגו, שהאוניברסלי הינו בשרות הרצון להתענגות. אנו לומדים זאת גם בזכרנו מי עורר השראה עבור קאנט, כלומר הפרנואיד הגאוני, ז'אן ז'אק רוסו: הפנטזמה היפהפיה של הרצון הכללי לא המתינה זמן רב בכדי לגלות גרגרנות, אכזריות ללא גבול.

את הדת אין לבלבל עם החוק, היות והיא יודעת מעבר לחוק, את האהבה, ואשר שמה את הסובייקט באותה פוזיציה שמנזטי מזכיר לנו, זו של אנטיגונה, בעמוד 102 של חוברת המאמרים של כנס זה. זוהי התשובה של אנטיגונה אשר היינו מסוגלים לתת היטב אמש. זה אשר שם עצמו מעבר לאדיפוס, תופס, כפי שלאקאן מורה, ששם האב והסופר-אגו הינם שני צדדים של אותו הדבר, שהחוק האוניברסאלי הינו לא-הומני, שה"עבור כולם" הינו פלט של הסופר אגו. החוק ככל שאף לא אחד מורשה להתעלם ממנו, כרוך בקיומו של סובייקט שמניחים שהינו יודע-כול. הסובייקט של החוק כסובייקט של דעת-כל, נעלם כסובייקט שסוע, הופך לא-אישי, הופך להיות ה"אחד" ("one") הסתמי של הסופר-אגו. החולם לרסנו באמצעות החוק אינו יכול להסתיר את השמחה הזדונית, שהיא זו שלו, לנוכח הרעיון של צמצום הסובייקט המונח לידע של האסכולה שבהיווצרות, באמצעי החוק. מה שהינו מהחוק בלא מודע ומתפקד בשמו של האב, כאשר לאמיתו של דבר החוק הזה שייך לאני העליון, זה החוק הפאלי, "עבור כל א, אפאלי". זוהי הסיבה שהאישה היא הלא-נחשב של הלא-מודע, ומדוע היחיד לא ידע כיצד לחשוב את האישה מבלי לפרש את הלא-מודע. החוק הפאלי קובע את מה שפרויד כינה האימה של הנשיות.

החוק המוסרי של קאנט נקבע על-ידי דחיית "הפתולוגי", כלומר, התחושה של כאב והנאה. החוק אינו רוצה לדעת על איזושהי פרטיקולריות, אילו נסיבות, איזשהו פרט. "לא לרצות לדעת" זה, אינו כזה של הדחקה, אלא זה של דחייה (foreclosure): ישנה פרנויה של החוק, התענגות פרנואידית לדבר בשמו, וזוהי הסיבה מדוע לא רק החוק קיים, אלא גם שופטים שהם המפרשים, התרפיסטים. ישנו גם סדיזם של החוק, החוק גורם ליחיד לסבול, ולכן ישנו השופט על מנת לעשותו הומני.

עולם ללא שופט, היכן שלחוק לא יהא מפרש, היכן שהאוניברסליות הלא-הומנית של החוק תהא מיושמת ללא תיווך ביחס לפרטיקולרי, לא יהא עולם קאנטיני, אלא עולם קפקאי. אלו אשר שמעו את מאוריציו מצוטי אתמול בערב בכנס, שמו לב לרבדים הקיימים של החוק, שהודגשו בכנס זה על-ידי אריק לורן, היבטי מבוך בחוק, אופיו הלבירינטי, של מספר התחנות שיש לעשותן אצל מומחים שונים, הנמצאים בהסכמה, ושאינם נמצאים בהסכמה. לומר זאת במילה אחת, בלתי אפשרי לצמצם ל"עבור כל א" את בלתי האפשריות של היחס המיני. הנוסחה המבריקה של Focchi מסכמת זאת ביחס לארצות הברית: " החוק הפך לקאמא סוטרא".

ליל אמש היווה רגע גדול. חזינו באסכולה שבהיווצרות מסרבת לעלבון אשר הוצע לה על ידי B*, לפרש את שיחו. זהו שיח של קולגה, אשר לאחר שחלק עימנו תהפוכות של גלגולי הריון אשר נמתח על פני יותר מעשרים שנה, נסוג היום בטרם ייסוד האסכולה, של הסובייקט החדש המונח לידע, ובחר להישאר

תחת שלטון האב. האם הויכוח הינו בין ה"עבור כל א" המועיל של החוק, לבין האחד (One) הבודד, האחד של היוצא מן הכלל, החריג, אשר יהא ז'אק אלן מילר? ז'אק אלן מילר אינו בודד, הוא לכל-הפחות- אחד הנותן עדות אודות שונותו, ואשר אינו חוסך במאמציו על מנת לאפשר לאחרים גם לעשות זאת. זהו רק הודות לכך שישנם אחרים שאסכולה אפשרית. מקום האמירה אשר ז'אק אלן מילר ממלא אינו מקום של אקסקלוסיביות; זה כרוך בכך שאחרים יתפסו מקום זה בעצמם, שהם חייבים למלאו, ולתפסו באופן אפקטיבי. כפי שאמר שפינוזה: "חלק מאושרי נובע מן העובדה שאחרים מבינים את אשר אני הבנתי", לגבי לאקאן, לגבי הפסיכואנליזה, לגבי האסכולה, ובמיוחד לגבי החשיבות של מקום זה ממנו האסכולה הינה ברת פירוש, ומהמקום בו מצפים להופעת האנאליטיקאים שלה.

אתמול צפינו בפונקציה של הזמן הלוגי מגיחה בהתנסותנו באסכולה. הרגע להסיק לא הגיע עדיין, ומזוטי, שידע כיצד לקחת "צעד לאחור" החיוני על מנת להתנגד להצעה התוקפנית שקודמה על ידי השיח של B*, זכאי לתודה הניתנת לו כאן. הבה לא נתבונן אל יותר מאשר אל מעבר לנושא של הכנס הבא: "הרגע להסיק".

זוהי הכותרת לאחד מהסמינרים המאוד מאוחרים של לאקאן. הבה נלמד את הרגע להסיק בפגישות ובטיפול, את הלוגיקה שלו, הדיאלקטיקה שלו שבו הוא מצוי עם הרגע של מבט והזמן להבין, והיחס בין זמן לוגי למשך. אין טוב יותר מאשר לצטט את Focchi, כשהוא הזכיר את האופן הסינגולרי שיש לכל אחד להשיב להיעדר היחס המיני: "אנו מכירים היטב את ההשעיות, ההאצות, ההפתעות, השכחות, ההתחמקויות, ההארות הפתאומיות הצצות כאשר בהתנסות האנאליטית היחיד מתחקה אחר עקבות סינגולריות זו".

זהו מה שנותן את התו (מפתח מוסיקלי), המסמן את הקצב, וקובע את התכנית של הכנס הבא שלנו הנקראת מדעית.

אנו נראה באם, בחלוף הזמן שמפריד בינינו לכנס, תתממש העברה מאסיבית דיה אל האסכולה על מנת שדחיפות אחרונה תאלצנו לבסוף להכריז על האסכולה הממוסדת בינינו כסובייקט המונח לידע.

תרגם מאנגלית: נתי ברנט

שמע והעיר מהצרפתית: סמואל נמירובסקי